

Multimediaan kouluttaudutaan Agorassa

Jyväskylän yliopistossa on tarjottu multimediakoulutusta vuodesta 1994 lähtien. Tietojenkäsittelytieteiden laitoksen järjestämä koulutusohjelma on yksi yliopiston suosituimmista sivuaineista. Multimediaopinnoilla pyritään antamaan valmiudet multimedian sisällön suunnitteluun, toteuttamiseen ja kriittiseen arviointiin.

Opintokokonaisuutta kuvaa monitieteellisyys, joka on asetettu myös yhdeksi koulutusohjelman tavoitteeksi. Opetusta antavat eri ainelaitoksia edustavat opettajat.

Agora toimii niin multimedian opiskelijoiden kuin korkeasti oppineidenkin kohtauspaikkana. Se tarjoaa multimediaopinnoille teknologisen tukijalan sekä tilat opiskelijoiden tarpeisiin. Multimediaasta voi suorittaa opintoja cum laude-tasolle.

Tietotekniikkaa ihmisille – siis keille?

”Ihmisiähän me vain ollaan”. Lausehduksen voi kuulla vilahtavan yhtä hyvin kahvipöytäjutustelun lomassa kuin television keskusteluohjelmassakin – useimmiten silloin kun halutaan antaa oikeutus ”inhimilliseen epätodellisuuteen”. Moniko meistä todella tietää mistä puhuu tokaistessaan yleis-pätevyyksiä ihmisestä, ja tämän monimutkaisen psykofyysisen kokonaisuuden käyttäytymisestä?

Rajanveto koko ihmislajiin yleistettävien ja yksilökohtaisten käyttäytymispiirteiden välillä on enemmän tai vähemmän arvailua. Ihmiskuva mie-lissämme on suhteellinen, sillä jokainen meistä pohjaa omansa henkilökohtaisiin kokemuksiin ja käsitteisiin ”ihmisenä olemisesta”.

Se käy ilmi myös Agorassa työskentelevän **Hannakaisa Isomäen** vastikään tarkastetusta väitöskirjasta, jossa Isomäki tutki tietojärjestelmäkehityksen ammattilaisten ihmiskuvaa kartoittamalla alalla työskentelevien ajattelumalleja.

Suurin osa kehitystehtävissä toimivista näkee ihmisen tietojärjestelmän toimintaan

sopeutuvana käyttäjänä – toimijana prosessinomaisessa tapahtumaketjussa. *Funktionalistisen* ihmiskuvan omaava ei tule ajatelleeksi ihmisen elämää tietojärjestelmän ulkopuolella, eikä myöskään muita kuin tietojärjestelmään liittyviä käyttäytymisen motiiveja.

Alalla työskentelevien joukosta löytyy myös niitä, jotka eivät kerta kaikkiaan näe mitään yhteyksiä ihmisen ja tietojärjestelmän välillä. Tällaisen *separatistisen* ihmiskuvan omaava ”nörtti” ajattelee yksinomaan tietojärjestelmää ja sen sisäistä toimivuutta, eikä pidä käyttäjien huomiointia tarpeellisenä järjestelmän kehittämisen kannalta.

Onneksi myös tietojärjestelmien kehittäjien joukossa on niitä, jotka näkevät metsän puilta ja ymmärtävät ihmisen ja tietojärjestelmän suhteen osana laajempaa kokonaisuutta. *Holistisen* ihmiskuvan omaavat näkevät ihmisen arkisine ominaispiirteineen ja epätodellisuuksineen, siis sosiaalisena toimijana, jolla on tunteet. Heille ei tarvitse vään-tää rautalangasta, että järjestelmät tai niiden kehittäminen eivät ole itsetarkoitusta, vaan järjestelmiä kehitetään palvelemaan ihmisiä.

Asiakaslähtöisyys on edelleen varsin suosittu termi kaupallis-teknisissä yhteyk-

sissä. Lievästä inflaatiosta huolimatta se on edelleen voimissaan, erityisesti ajatustapana. Valitettavan moni tietojärjestelmäkehityksen ammattilainen ei silti vieläkään sisäistä, että asiakas on samalla ihminen. Kun kehitystyös-sä halutaan olla asiakaslähtöisiä, tulee sen siis olla myös ihmislähtöistä.

Ihminen on kautta aikojen kyennyt tekemään itselleen apuvälineitä ja tuottamaan niistä jalostuneempia kehitysversioita. Vaikka tietotekniikan kehittämisessä vielä hetki sitten saat-toikin näyttää siltä, että teknologiasta on tulossa itsetarkoitusta, on inhimillinen näkökulma onneksemme saanut pitävän niskaotteen teknologiauskosta. Ihmisen käyttäjärjestelmä on vihdoin osattu ottaa lähtökohdaksi tietotekniikan kehittämisessä.

Agora on tämän kehityksen edelläkävijä. Sen kantavana ajatuksena on ihmislähtöisen tietotekniikan kehittäminen – toisin sanoen ihmisen ja tietokoneen saumattomampi yhteistoiminta. Käyttäytymistieteiden merkitys korostuu nyt siis uudella alueella, jossa ”inhimillistä näkemystä” todella tarvitaan. Isomäen tutkimustulokset osoittavat Agoran kaltaisten eri tieteiden näkemyksiä yhdistävien konsortioiden tarpeellisuuden.

KIMMO KURPPA

kirjoittaja on kauppatieteiden ylioppilas
PIIRROS PÄIVI TIRKKONEN

